

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร โดยรูปแบบของการทำการเกษตรแต่เดิมเป็นการทำการเกษตรแบบยังชีพแต่เมื่อรัฐบาลมีนโยบายพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้รูปแบบการทำการเกษตรแตกต่างไปจากเดิม เช่น มีการนำเอาปฏีวิทยาศาสตร์และสารเคมีมาใช้มากขึ้น ก่อให้เกิดผลกระทบต่ออย่างรุนแรงที่ทำให้เกษตรกรมีหนี้สินจนไม่สามารถพึ่งตนเองได้ ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ต้องแก้ไขที่ฐานรากคือการทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 ที่มุ่งเน้นการแก้ไขความยากจน และการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยให้คนในชุมชนพึ่งตนเองโดยยึดแนวคิด คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา เป็นแนวทางที่จะเสริมสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นกับชุมชน (ศูนย์บริหารจัดการโครงการฝักปลอดสารพิษบนเศรษฐกิจพอเพียง :ออนไลน์) การที่จะทำให้เกษตรกรพึ่งตนเองได้นั้น คือพยายามให้เกษตรกรลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกชุมชนทั้งในรูปสารเคมี ปุ๋ยแต่หันมาผลิตโดยไม่ใช้สารเคมีแต่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนแทน ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้การทำการเกษตรแบบปลอดสารพิษมีความนิยมอย่างแพร่หลาย

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือของประเทศไทย เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคเหนือ และจังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำการเกษตร เพราะมีที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ มีอุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเมืองร้อนและเมืองหนาว และมีระบบชลประทานที่สมบูรณ์ เป็นแหล่งผลิตพืชผักที่สำคัญของภาคเหนือและพืชผักเมืองหนาวที่สำคัญของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2543) ซึ่งหนึ่งในจำนวนพืชผักที่ปลูกนั้นพบว่าฝักปลอดสารพิษเป็นพืชที่นิยมปลูกในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ฝักกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเกษตรกรไทย เนื่องจากการผลิตฝักให้ผลตอบแทนเร็วกว่าพืชชนิดอื่น ระยะเวลาการเติบโตสั้น ในปีหนึ่งสามารถผลิตได้หลายครั้งและคนไทยได้เห็นความสำคัญเกี่ยวกับสุขภาพมากขึ้น มีการบริโภคผักกันเป็นจำนวนมาก การที่ฝักเป็นที่ต้องการของผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตที่ออกมาไม่เพียงกับความต้องการของตลาด วิธีที่จะทำให้ผลผลิตเพียงพอจะต้องเร่งผลิตฝักโดยใช้เวลาผลิตน้อยที่สุดด้วยการใช้ปุ๋ยสารเคมีเร่งผลผลิต และสารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อให้ฝักเหล่านี้มีสีส้มสวยงามน่ารับประทานไม่มีแมลงเจาะตามผิวใบ แม้ว่าเกษตรกรจะ

ใช้สารเคมีหรือยาฆ่าแมลงศัตรูเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่สามารถยับยั้งการระบาดของแมลงศัตรูพืชบางชนิดได้ ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น และผลตอบแทนที่ได้ลดน้อยลง การใช้สารเคมีปริมาณที่สูงมากส่งผลทำให้เกิดปัญหาสารพิษตกค้างในพืชผัก เมื่อผู้บริโภครับประทานในปริมาณมากและเป็นเวลานาน ก็จะได้รับผลสะสมของยาชนิดต่างๆที่ติดมากับพืชผักและยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย (คลยา กันตะนันท์, 2543)

อำเภอสารภี เป็นอำเภอที่พื้นที่การเกษตรทั้งหมด 34,300 ไร่ แยกออกเป็นลำไย 26,883 ไร่ ข้าววนปี 7,090 ไร่ พืชผัก 2,844 ไร่ และพืชไร่ 150 ไร่ ประชากรร้อยละ 80 มีอาชีพเกษตรกรรม และมีการใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช (สำนักงานเกษตรอำเภอสารภี , 2552) ด้วยเหตุนี้ อำเภอสารภีและสำนักงานเกษตรอำเภอสารภี จึงได้มีการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรให้มีการผลิตพืชอาหารให้ปลอดภัยจากสารเคมี เพื่อลดเรื่องการพ่นยาฆ่าแมลง ให้ใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพใส่ผักปลอดสารพิษเพื่อเป็นการรักษาสีเขียวและเป็นการลดภาระต้นทุนในการผลิตผักปลอดสารพิษ โดยมุ่งที่ผลิตพืชผักในเขตอำเภอสารภี ซึ่งทางอำเภอสารภีได้เข้าร่วมโครงการพืชอาหารเชิงใหม่ปลอดภัย เพื่อเป็นอำเภอต้นแบบในการเพิ่มทางเลือกในการบริโภคพืชผักปลอดภัยจากสารเคมีให้กับประชาชนในพื้นที่ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่น เป็นการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและเพิ่มมูลค่าพืชผักทางการเกษตรด้วย (นิทัศน์ นิราช 2552 :สัมภาษณ์)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจ ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจะได้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการปลูกผักปลอดสารพิษที่จะสร้างรายได้และส่งผลดีต่อสุขภาพของผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทน ปลูกผักปลอดสารพิษของกลุ่มเกษตรกร อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่
2. สามารถใช้ข้อมูล เป็นแนวทางสำหรับการลงทุนปลูกผักปลอดสารพิษของเกษตรกรที่สนใจเพื่อเพิ่มรายได้ในครัวเรือน

1.4 นิยามศัพท์

ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นที่ใช้ในการปลูกผักปลอดสารพิษ

ผลตอบแทน หมายถึง ค่าขายหรือรายได้จากการจำหน่ายพืชผักทางการเกษตรและผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนปลูกผักปลอดสารพิษ

ผักปลอดสารพิษ หมายถึง ผลผลิตพืชผักที่ไม่มีสารเคมีป้องกันและกำจัดศัตรูพืชตกค้างอยู่ หรือมีตกค้างอยู่ไม่เกินระดับมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 288 พ.ศ. 2548 (ครรชิต แสงกระจ่างวงศ์, 2550)

กลุ่มเกษตรกร หมายถึง บุคคลผู้ประกอบอาชีพแต่ละประเภท เกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ประมง อื่นๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2553 : ออนไลน์)

อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ หมายถึง อำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบไปด้วย 12 ตำบล คือ ตำบลยางเนิ้ง ตำบลสารภี ตำบลสันทราย ตำบลหนองแฝก ตำบลดอนแก้ว ตำบลท่าวังตาล ตำบลข้าวมุง ตำบลไชยสถาน ตำบลป่าบง ตำบลท่ากว้าง ตำบลชมพู และตำบลหนองผึ้ง (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, 2553 : ออนไลน์)